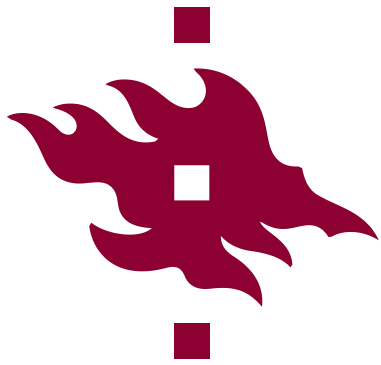

Preskriptionsavbrott genom e-post

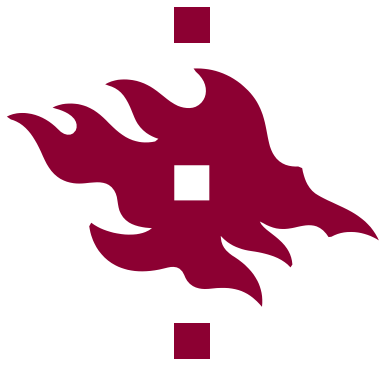
Olli Norros

Professor i försäkrings- och skadeståndsrätt

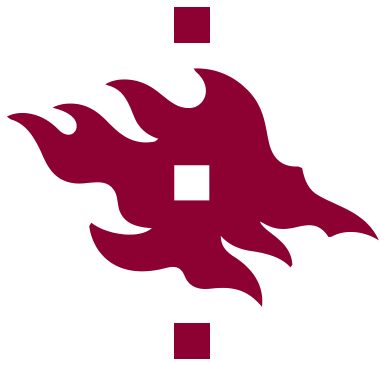
Inledning

- Presentationens tema
 - Vilka särdrag anknyter till preskriptionsavbrott som genomförs med ett elektroniskt kommunikationsmedel, särskild e-post?
 - Fokus i avbrott från *borgenärens* sida
 - Frågan är relevant för finsk och svensk rätt men inte för norsk och dansk rätt
 - Borgenärens preskriptionsavbrott förutsätter rättsliga åtgärden

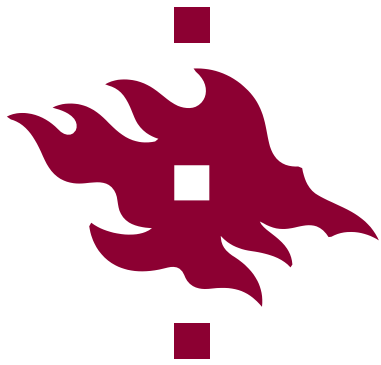
Allmänt om preskriptionsavbrott

- Preskriptionsinstitutets funktion är (bl.a.) att begränsa giltighetstiden för en skuld som är okänd eller annars i passiv tillstånd, dvs. så att borgenären inte aktivt driver in den
 - → en skuld som är under indrivning eller är annars aktivt förhandlad mellan parterna bör inte bli preskriberad
 - Preskriptionsavbrott: en åtgärd mellan parterna "berör" skulden och lyfter den från glömska → leder till omstart av preskriptionstiden

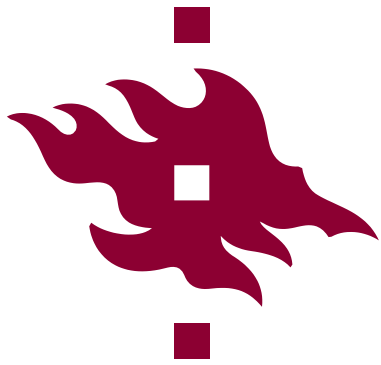
Allmänt om preskriptionsavbrott

- Avbrytande åtgärd som en rättshandling (?)
 - I svensk rätt är en åtgärd som avbryter preskription systematiserad som en *rättshandling* (Lindskog 2017 s. 240 och 309)
 - Åtgärd från borgenärens sida är till sin typ ett *påbud*
 - I finsk rätt är en avbrytande åtgärds natur som rättshandling omdiskuterad → i varje fall har normala avtalsrättsliga principer ansetts vara tillämpliga (Norros 2018 s. 612)
 - När en åtgärd är skriftlig, är avgörande om den har kommit fram, dvs. *gäldenären till hands*
 - Förutsätter inte att gäldenären bekantar sig med innehållet
 - Vad betyder detta i samband med elektroniska meddelanden?

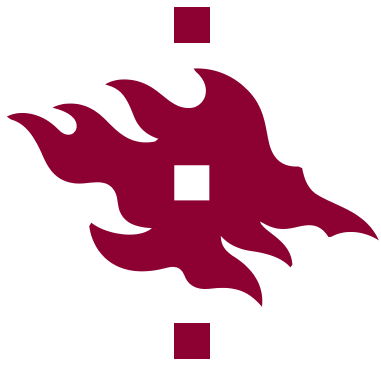
Allmänt om preskriptionsavbrott

- Formkrav
 - I finsk rätt är huvudregeln att ett preskriptionsavbrott kan ske formfritt (PreskL 10 § *e contrario*)
 - Svensk PreskL 5.2 § förutsätter *skriftligt* form när det är fråga om borgenärens åtgärd
 - Enligt Lindskog (2017 s. 315–316) kan normala elektroniska meddelanden anses vara ”skriftliga”
 - Finsk speciallagstiftning innehåller preskriptionsregler som förutsätter att en avbrytande åtgärd är ”skriftlig” eller ”bevislig”
 - Problem: se lag om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 181 § som innehåller allmänna tekniska förutsättningar för elektroniska meddelanden

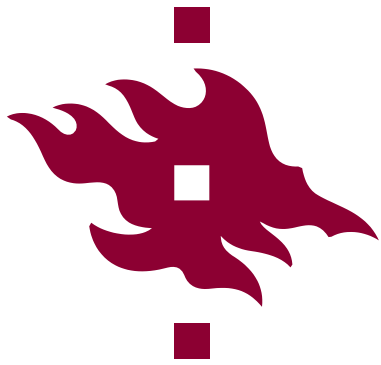
Preskriptionsavbrott via e-post

- Utgångspunkt
 - Om ett skriftlig kravbrev skickas till gäldenärens ”officiella adress” enligt befolkningsdatasystem, stöder det slutsats att brevet har kommit fram till gäldenären (se Finlands HDs dom 2015:28)
 - Problem med e-post: begreppet ”officiell adress” har ingen motsvarighet

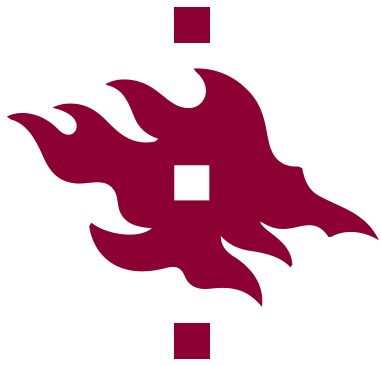
Preskriptionsavbrott via e-post

- Privatperson som gäldenär
 - En privatperson kan ha olika e-post adresser som hen inte följer aktivt – kan inte likställas med ”officiell adress”
 - Men om gäldenären har använt en viss adress i förhållande till borgenären, kan den kanske likställas med en officiell adress
 - Personlig e-post adress hos arbetsgivarens domain (t. ex. olli.norros@helsinki.fi)
 - Kan gäldenären påstå, att meddelanden har kommit till en helt fel adressat (arbetsgivaren) och är därför ogiltigt?
 - Nej, om den egentliga adressaten klart kommer fram från meddelandet
 - → arbetsplatsens adress kan ofta likställas med gäldenärens officiella adress

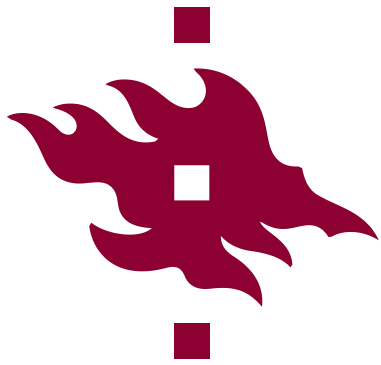
Preskriptionsavbrott via e-post

- Juridisk person som gäldenär
 - Utgångspunkt: alla som med stöd av fullmakt (inkl. ställningsfullmakt) är berättigade att representera gäldenären, är behörig att ta emot en avbrytande åtgärd
 - → alla arbetstagare som normalt är i kontakt med kunder eller samarbetspartner via e-post är behöriga att ta emot avbrytande åtgärd
 - Gamla adresser, t. ex. förra arbetstagarens adresser, avlagda serviceadresser osv.?
 - Troligen är ett giltigt mottagande av en avbrytande åtgärd möjligt
 - Det är arbetsgivarens uppgift att utmönstra onödiga e-postadresser

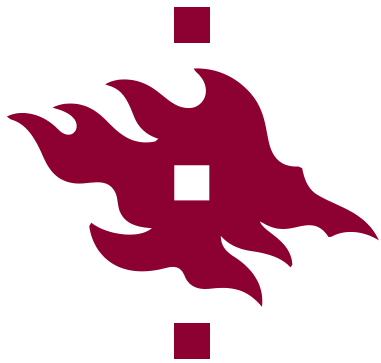
Preskriptionsavbrott via e-post

- Kompletterande frågor
 - Betydelsen av en automatisk mottagelsekvittering ("Tack för din e-post. Vi återkommer i saken...")
 - Borgenären har anledning att anta att gäldenären har mottagit meddelandet och att det då har kommit gäldenären till hands
 - Automatiskt meddelande om frånvaro ("Tack för din e-post. Jag är på semester till den 30 august...")
 - Borgenären får veta, att gäldenären inte vil läsa sin e-post före nämnda datum
 - Detta betyder inte att gäldenären inte *kunde* läsa sin e-post
 - Varför kunde det vara avgörande om gäldenärens avsikt är, eller inte är, att läsa sina meddelanden?

Preskriptionsavbrott via e-post

- Kompletterande frågor (forts.)
 - Spamfilters betydelse
 - Kan gäldenären påstå, att den avbrytande e-posten har filterats av spamfilter, och därför har e-posten inte kommit gäldenären till hands?
 - Nej, eftersom...
 - Funktion av spamfilter är i adressatens kontroll
 - Principen: gäldenären skall inte ha möjlighet att förhindra preskriptionsavbrottet (se, till eks. HD 2015:29, punkten 14)
 - Även filterade e-poster är normalt tillgänglig åtminstone någon tid

Litteratur

- Lindskog, S: Preskription. 4. upplagan. Wolters Kluwer 2017.
- Norros, O: Obligationsrätt. Alma Talent 2018.
- Norros, O: Reklamation och preskription vid långvariga kontraktsförhållanden, JFT 2021 s. 393–411.